

15361 Brookhurst Street, Suite #207. Westminster, CA 92683. USA
Email: Liemthanhnguyen@yahoo.com và email@ndclnhnamcali.org

Điện thoại: (714) 531-1748
website: <http://ndclnhnamcali.org>

Bản Tin 2010 Xuân Canh Dần

Lá Thư Hội Trưởng

TÂM THU

Kính gửi quý đồng hương Mỹ Tho, Định Tường (Tiền Giang)

Kính gửi các bạn đã từng học ở trường Collège Le Myre de Vilers, trường Trung Học Nguyễn Đình Chiểu và trường Trung Học Lê Ngọc Hân

Kính thưa quý vị và các bạn

Cũng như phần đông quý vị và các bạn, tôi là người sinh ra và lớn lên ở Mỹ Tho, Định Tường. Tôi có cơ hội được học ở “École Primaire de MyTho” (trường tiểu học) và “Collège Le Myre de Vilers” (trường trung học) rất nổi tiếng của Miền Nam nước Việt. Thời tôi học Tiểu Học là thời tiền chiến vào những năm 1942-1945, từ Lớp Nhì Một Năm đến Lớp Nhứt, sau những năm học ở trường nhà quê ở trong làng. Thời cuộc từ Nhật đảo chánh Pháp đến mấy năm Thanh Niên Tiền Phong và Việt Minh Kháng Chiến chống Pháp làm tôi mất mấy năm học chánh quy ở trường. Phải đến 1949 tôi mới được vào Collège Le Myre de Vilers đi học lại cho đến năm 1953, và từ đó lại phải từ giả Mỹ Tho luôn để lên Sài Gòn vào trường Petrus Ký và tiếp tục ở các đại học. Năm 1953 là năm cuối cùng tôi sống ở thành phố Mỹ Tho. Tính ra thì từ làng quê Tân Hội Mỹ, (sau này là làng Tân Mỹ Chánh), đến tỉnh lỵ, tôi chỉ thật sự sống ở Mỹ Tho, Định Tường có 20 năm. Hai mươi ba (23) năm sau đó tôi đi làm và sống ở Sài Gòn cho đến ngày lìa bỏ quê hương sang làm người tỵ nạn trên đất Mỹ. Cho đến nay đã

35 năm tôi chưa về lại Việt Nam, và kể như đã hơn 55 năm tôi rời khỏi làng quê nơi chôn nhau cắt rốn của mình.

Tuy chỉ được sống ở Mỹ Tho có hai mươi năm nhưng hai tiếng Mỹ Tho/ Định Tường thân thương đã chiếm giữ con tim và tâm hồn tôi nhiều hơn hết so với bao nhiêu những địa danh thân thương khác trên quê hương Việt Nam. Bởi đây là nơi ông bà cha mẹ tôi đã từng đổ bao nhiêu mồ hôi, nước mắt, bỏ bao nhiêu công lao khó nhọc gầy dựng nên thửa ruộng, mảnh vườn, góp phần nhỏ nhỏ vào công cuộc chung là khai phá, bồi đắp giang san. Và bởi đây là nơi tôi được mở mắt chào đời, nơi tôi học được những tiếng nói và những hiểu biết đầu tiên về cuộc đời, về xã hội, về quốc gia, về dân tộc.

Những hình ảnh tôi ghi nhận được trong ký ức trong mấy mươi năm đầu là những hình ảnh rõ ràng nhất, sâu đậm nhất, và thân yêu nhất trong đời tôi. Tôi làm sao quên con đường trắng nhựa với những cây me cần cỗi đi từ Chợ Cũ về phía Bắc

Chợ Gạo nơi tôi lui tới không biết bao nhiêu lần. Tân Mỹ Chánh, Song Bình, Long Bình Điền, Xuân Đông, Ông Văn, Chợ Gạo, Vàm Kỳ Hôn, những cái tên quen thuộc làm sao đối với tôi. Tôi không thể quên Bắc Rạch Miễu len đi giữa Cồn Rồng và Cù Lao Thới Sơn khi từ Mỹ Tho tôi đi về Tân Thạch, An Khánh, Phú Túc, Phú Đức. Từ Vòng Nhỏ, Vòng Lớn, đến Kinh Sáng, Xoài Hột, Rạch Gầm, Mù U, rồi Cai Lậy, Cai Bè, hình như ở đâu tôi cũng có bà con, quen lớn. Tân Hương, Tân Hiệp, Trung Lương, Đạo Thạnh, ở đâu tôi cũng có một ít bạn bè. Con đường Avenue d'Ariès trong thành phố là con đường nhắc nhở tôi nhiều kỷ niệm của buổi thiếu thời nhất. Tôi đã ở nhiều nơi trên con đường này từ khi còn học Primaire. Đây cũng là con đường hằng ngày tôi đi đến trường Collège Le Myre de Vilers. Đường Đỗ Hữu Vị, đường Boulevard Bourdais, Quai Gallièni, Rue Landes là những con đường tôi thường lui tới không biết bao nhiêu lần. Những con đường đây những lá me, và những bông me, gợi nỗi buồn mông lung, thầm kín của tuổi học trò.

Kể lể dài dòng như trên là để nói rằng tôi rất thiết tha với tình nhà, với trường học tôi có nhiều kỷ niệm thân thương nhất. Tôi hy vọng sẽ gặp được nhiều người cũng có lòng thiết tha với tình Mỹ Tho, với trường trung học NĐC-LNH như tôi để cùng chia sẻ những kỷ niệm, những suy nghĩ, những cái nhìn về chốn cũ cội nguồn của mình. Hội đồng hương Mỹ Tho, Định Tường và hội Ái Hữu Cựu Học Sinh NĐC-LNH ra đời từ nhiều năm nay cũng không ngoài mục đích đó. Tuy là hai hội với hai danh xưng khác nhau nhưng trên thực tế NĐC-LNH và Mỹ Tho, Định Tường có thể đồng hoá với nhau như một, bởi phần đông các cựu học sinh NĐC-LNH đều là người Mỹ Tho, Định Tường và ngược lại phần lớn dân Định Tường, Mỹ Tho khi vào Trung Học đều có qua ngưỡng cửa của các trường Collège Le Myre de Vilers, tức Nguyễn Đình Chiểu hay Lê Ngọc Hân sau này.

**“Minh với ta tuy hai mà một;
Ta với mình có một mà hai”**

nên tôi xin phép được dùng một chữ Hội cho gọn. Hội mong ước nhận được tin tức và được liên lạc với tất cả đồng hương và anh chị em cựu học sinh ở khắp nơi để hội sẽ cố tạo cơ hội để đồng hương cùng anh chị em cựu học sinh gặp gỡ nhau, hàn huyên tâm sự, chia sẻ buồn vui, nhắc nhở những kỷ niệm thân thương cùng nhau tự thưởng. Phụ vào mục đích chính trên đây hội còn tìm phương tiện để giúp đỡ thầy cô hoặc cho học bổng cho một ít các em đang học nơi quê nhà. Những việc xã hội, từ thiện này thật ra chỉ có tính cách tượng trưng vì hội không đủ khả năng để có thể làm việc đó một cách đầy đủ, trọn vẹn. Đây là việc làm xuất phát từ con tim hơn là công việc vì bổn phận của lý trí. Giúp một số thầy cô trong cơn ngặt nghèo vì tình thầy trò, vì những tình cảm giữa thầy cô với đám học trò hơn là vì bổn phận của cựu học sinh đối với giáo sư của trường. Lãnh chức vụ hội trưởng của hai hội đồng hương Mỹ Tho, Định Tường và hội Ái Hữu Cựu Học Sinh NĐC-LNH nhiệm kỳ 2009-2011, tôi cũng sẽ tiếp tục công việc của những người đi trước trong mục tiêu đã định: tôi chức đại hội hằng năm vào khoảng cuối tháng 9, xuất bản 2 bản tin mỗi năm vào Mùa Xuân và vào Mùa Thu, giúp đỡ một số thầy cô, và cho một ít học bổng cho các học sinh nghèo, học giỏi trong tỉnh nhà. Tôi mong mọi được đồng hương ở các nơi, từ tỉnh lỵ Mỹ Tho đến các quận Chợ Gạo, Bến Tranh, Châu Thành, Cai Lậy, Cai Bè, Giáo Đức (và Bình Đại xưa) cũng như anh chị em cựu học sinh của nhiều thế hệ từ Le Myre de Vilers đến Nguyễn Đình Chiểu và Lê Ngọc Hân hết lòng yểm trợ, tiếp tay với chúng tôi để thực hiện các mục tiêu nói trên một cách tốt đẹp.

Nhưng tôi không dừng lại ở đây. Tôi muốn bước thêm bước nữa. Mỹ Tho/Định Tường là tỉnh

quan trọng của Miền Nam, sau và kế bên Sài Gòn-Gia Định về thời gian và không gian, và trường Trung Học Mỹ Tho là trường trung học mới (theo tân học) ra đời sớm nhất ở Miền Nam. Với vị trí địa lý và lịch sử đó Mỹ Tho phải được nói đến một cách đầy đủ và xứng đáng bằng những tài liệu, dữ kiện phong phú, dồi dào, và trường trung học đầu tiên của Miền Nam phải được làm sống lại với vai trò khai đường mở lối cho nền tân học vùng Đồng Nai Cửu Long. Là một trong sáu tỉnh của Nam Kỳ Lục Tỉnh dưới triều Minh Mạng, Mỹ Tho đã được Trịnh Hoài Đức nói đến trong Gia Định Thành Thông Chí. Là tỉnh thứ 14 trong 21 tỉnh của Nam Kỳ (Cochinchine) thời Pháp thuộc khi ta đọc lại bài thơ “Gia Châu Hà Rạch Trà, Sa Bến Long Tân Sóc, Thủ Tây Biên Mỹ Bà, Chợ Vĩnh Gò Cần Bạc, Cáp”, Mỹ Tho là địa điểm được Le Myre de Vilers lựa chọn mở trường Collège đầu tiên cho người dân Việt ở Miền Nam. Thời Đệ Nhị Cộng Hoà, tác giả Huỳnh Minh cũng đã có quyển “Định Tường Xưa” dành cho tỉnh quan trọng này. Một quyển về địa bạ hồi triều Nguyễn về tỉnh Định Tường cũng đã được nhà biên khảo Nguyễn Đình Đầu cho xuất bản gần đây. Nhiều bài vở về Mỹ Tho/ Định Tường cũng đã xuất hiện rải rác ở các tạp chí, đặc san, kỷ yếu. Và trong năm vừa qua trong nước đã có cho tổ chức ngày lễ 330 năm Mỹ Tho thành hình (thật sự thì không đúng hẳn).

Những sách và bài vở đó đều có cung cấp những tài liệu, dữ kiện về địa lý, lịch sử của tỉnh Mỹ Tho/Định Tường và đều là những công trình sưu khảo rất có giá trị giúp ích rất nhiều cho người đời sau khi muốn tìm hiểu về con người và xứ sở này. Nhưng mỗi sách, mỗi bài viết chỉ nói lên được một phần nào của sự thật liên hệ tới một giai đoạn nào đó của lịch sử mà thôi. Ngày nay với năm 2010 chúng ta đã bước vào ngưỡng cửa của thập niên

thứ nhì của thế kỷ 21, chúng ta cần có một công trình tổng hợp với cái nhìn lịch sử sâu rộng về con người và đất Mỹ Tho, Định Tường, về vai trò nâng cao dân trí của ngôi trường trung học đầu tiên ở Miền Nam hồi cuối thế kỷ 19.

Người dân của bất cứ tỉnh nào cũng tự hào đất mình là “địa linh nhân kiệt”. Tôi nghĩ Mỹ Tho của chúng ta cũng là đất “địa linh nhân kiệt” vậy. Từ xưa ta đã có Đức Thượng Công Tả Quân Lê Văn Duyệt, một đại công thần của Gia Long, hai lần làm Tổng Trấn Gia Định Thành, đem lại phồn vinh, hạnh phúc cho người dân Nam Kỳ Lục Tỉnh và sau khi mất đã trở thành một phúc thần vô cùng linh hiển cho cả vùng Đồng Nai Cửu Long. Ta có Thủ Khoa Huân, ta có Học Lạc. Ta có giáo sư Trần Văn Hương, một chánh trị gia thanh liêm, hai lần làm Đô Trưởng, hai lần làm Thủ Tướng, và là vị Tổng Thống hợp hiến cuối cùng của Việt Nam Cộng Hoà. Ta có bao nhiêu tiến sĩ, luật sư, kỹ sư, bác sĩ, Phó Thủ Tướng, tổng trưởng, thứ trưởng xuất thân từ tỉnh Mỹ Tho, Định Tường, hay từ trường Collège Le Myre de Vilers. Những anh hùng liệt sĩ, những nhà trí thức, văn hoá của tỉnh nhà hay xuất thân từ trường trung học Mỹ Tho phải được nói đến với những công trình xây dựng của họ để các thế hệ sau biết đến mà hành diện và noi gương. Vẽ lại được những trang địa lý đẹp đẽ, viết lại đúng những trang lịch sử oai hùng của Mỹ Tho, Định Tường và trường trung học Mỹ Tho là chúng ta đã làm được một việc đáng kể đối với những người đi trước cũng như đối với những kẻ đến sau.

Qua công trình biên soạn này chúng ta sẽ có cơ hội nói lên lòng biết ơn của chúng ta đối với những người đi trước đã có công gây dựng, bảo tồn, và

phát triển vùng đất phì nhiêu quan trọng này cho con cháu. Đối với các thế hệ mai sau chúng ta sẽ không bị họ trách cứ là đã không để lại cho họ những gì họ cần biết về cha ông cũng như về mảnh đất quê hương thân thương này.

Tóm lại qua bức tâm thư ngắn gọn hôm nay, tôi chỉ mong nói lên được cùng quý đồng hương và các bạn xuất thân cùng trường, rằng tôi hết sức thiết tha với mảnh đất quê hương, với những người cùng quê với mình, với những bạn hữu cùng xuất thân một trường dù kẻ trước người sau. Tôi vô cùng mong muốn được cùng quý vị và các bạn chung sức nhau làm việc cho hội, cho cộng đồng Mỹ Tho, Định Tường, cho thế hệ hôm nay và mai sau được hạnh diện là người Mỹ Tho, là người xuất

thân từ NĐC-LNH. Nhưng tôi cũng xin có một lựa chọn cho thích hợp với chỗ đứng của mình. Xuất thân là người Việt quốc gia, có tinh thần tự do nhân bản, tôi lựa chọn căn cước người Việt tự do, nhân bản, không chấp nhận tụy thuộc vào một đảng duy nhất cầm quyền như chế độ xã hội chủ nghĩa hiện thời ở Việt Nam.

Xin trân trọng gửi đến quý đồng hương và các bạn lời chào thân mến, mong mỗi và hy vọng.

Nguyễn Thanh Liêm

CHÚC MỪNG NĂM MỚI

**Trâu Kỳ Sửu nặng nề, chậm chạp. . . ra đi.
Cọp Canh Dần hùng hổ, uy nghi bước đến!**

Một năm mới nữa lại được cộng thêm vào tuổi thọ của con người và cuộc đời trên cõi trần gian. Xin cầu chúc một năm hoà bình, ấm no cho nhân loại, một năm thịnh vượng, hạnh phúc, tự do, nhân quyền, dân chủ, tiến bộ cho hơn tám mươi triệu người dân Việt Nam trong nước.

Riêng với những đồng hương hay thân hữu của Định Tường/Mỹ Tho, những người đã từng ít nhiều liên hệ tới xứ sở thân thương này, và những ai đã có cơ hội đi qua ngưỡng cửa của các trường Trung Học Collège de Mỹ Tho, Collège Le Myre de Vilers, Trung Học Nguyễn Đình Chiểu, và Nữ Trung Học Lê Ngọc Hân, chúng tôi xin có lời cầu chúc

**MỘT NĂM MỚI THẬT BÌNH AN, SỨC KHỎE DÀI DÀO, GIA ĐÌNH HẠNH PHÚC,
NHIỀU THÀNH CÔNG THẮNG LỢI TRÊN ĐƯỜNG SỰ NGHIỆP.**

Nguyễn Thanh Liêm cùng toàn thể ban chấp hành
Hội Đồng Hương Mỹ Tho,
và hội Ái Hữu Nguyễn Đình Chiểu-Lê Ngọc Hân
đồng kính chúc.

**Ban Chấp Hành hội
Đông Hương Mỹ Tho/
Định Tường 2009-2011**

Cố vấn:

Cựu Dân Biểu Lê Tấn Trọng
Độc sự Lê Ngọc Diệp
Cô Trương Thị Mai
Luật sư Huỳnh Bửu Khương
Luật sư Đỗ Hiếu Liêm
Ông Võ Thiện Hiếu

Hội Trưởng:

Giáo sư Nguyễn Thanh Liêm
Phó Hội Trưởng:
Ông Đỗ Hữu An
Phó Hội Trưởng:
Tiến sĩ Nguyễn Thy Dung
Tổng Thư Ký:
Ông Nguyễn Quang Băng
Thủ Quỹ:

...

**Ban chấp hành hội Ái
Hữu Cựu Học Sinh
NĐC- LNH 2009-2011**

Cố vấn:

Giáo sư Hoàng Phùng Miên
Cô Trương Thị Mai
Luật sư Huỳnh Bửu Khương
Linh Mục Tâm Duy
Dược sĩ Dương Thị Vân

Hội Trưởng:

Giáo sư Nguyễn Thanh Liêm
Phó Hội Trưởng:
Kỹ sư Lê Minh Trí
Phó Hội Trưởng:
Tiến sĩ Nguyễn Thy Dung
Thủ Quỹ:
Kỹ sư Nguyễn Phương Vân
Tổng Thư Ký:
Kỹ sư Từ Quế Minh

**Đại diện các nơi cho hai
hội Mỹ Tho, NĐC-LNH:**

- Thiếu Tướng Trần Bá Di, Florida, và vùng Đông Nam Hoa Kỳ
- Ông Nguyễn Tấn Thọ, Maryland, và vùng Đông Bắc Hoa Kỳ
- Cô Hồ Thị Xuân, Colorado và vùng Trung Tây Hoa Kỳ
- Tiến sĩ Nguyễn Thành Dung, Dallas, và vùng Trung Nam Hoa Kỳ
- Luật Sư Trác Quang Trường, San Francisco, và vùng Bắc California
- Bác Sĩ Nguyễn Thành Hiệp, San Diego, Nam California
- Ông Trương Hùng, Texas
- Bác sĩ Trang Vĩnh Thuận, Sài Gòn & Mỹ Tho, Việt Nam

KỶ YẾU MỸ THO 2010

Hội đồng hương Mỹ Tho/Định Tường và hội Ái Hữu Cựu Học Sinh NĐC-LNH sẽ cố gắng thực hiện trong năm 2010 một quyển

KỶ YẾU MỸ THO/ĐỊNH TƯỜNG,

thật sự có giá trị như một quyển

ĐỊA CHỮ VĂN HOÁ CỦA TỈNH ĐỊNH TƯỜNG VÀ THÀNH PHỐ MỸ THO,

từ lúc mới thành hình đến cuối thế kỷ 20, trong đó lịch sử trường trung học Le Myre de Vilers, tức Trung Học Nguyễn Đình Chiểu và Trung Học Lê Ngọc Hân giữ địa vị quan trọng. Để thực hiện dự án chúng tôi thành lập ngay 2 ban: Ban Biên Tập để lo bài vở và Ban Bảo Trợ để lo vận động tài chánh. Ban Biên Tập sẽ do giáo sư Nguyễn Thanh Liêm (chủ biên Tập San Văn Hoá Đồng Nai Cửu Long) đảm trách với sự cố vấn của giáo sư Lâm Văn Bé (chủ trương website www.namkyluctinh.com) và một số anh chị em trong Hội. Ban Bảo Trợ sẽ do Kỹ sư Nguyễn Phương Vân đảm trách với sự cố vấn

của cô Trương Thị Mai và một số anh chị em có nhiệt tình với Hội.

Về bài vở ban Biên Tập rất mong nhận được bài và nhất là kiến thức, tin tức và ý kiến (tất cả information hay những gì quý vị biết, nhớ về Mỹ Tho/Định Tường) của quý đồng hương và anh chị em ở các nơi gửi về trễ nhất là ngày 31 tháng 5, 2010. Nếu viết nguyên bài biên khảo thì xin email hoặc gửi CD về ban Biên Tập vì chúng tôi không có người đánh máy. (liemthanhnguyen@yahoo.com hoặc email@ndclnhamcali.org). Những ý kiến, tin tức, dữ kiện về Mỹ Tho/Định Tường không cần viết thành bài văn, chỉ cần ghi ra, viết tay hay đánh máy gửi về Ban Biên Tập, chúng tôi sẽ đúc kết lại.

Đề tài chính: Lịch sử tỉnh Định Tường và thành phố Mỹ Tho; Điểm đặc biệt của các quận; Các nhân vật quan trọng của tỉnh; Các thắng cảnh, các đặc sản; Kỷ Niệm đặc biệt của mình về Mỹ Tho/ Định Tường.

Lịch sử của trường Le Myre de Vilers, Nguyễn Đình Chiểu, Lê Ngọc Hân; Nhớ về các giáo sư,

Những kỷ niệm đặc biệt về trường. Những trường khác trong tỉnh nhà. (như các trường tu thực, các trường ở các quận) v v . . . Ban Biên Tập xin nhắc quý vị và các bạn Lê Tấn Lộc, Lê Dinh, Dương Quan Bốn (Canada), Nguyễn Văn Bốn, Huỳnh Long Vân, Lê Tấn Tài, Nguyễn Văn Tới, Đoàn Xuân Thu, Ngọc Hân (Úc Châu), Trang Vinh Thuận (Việt Nam), Nguyễn Văn Trường, Võ Long Triều, Huỳnh Bửu Khuông, Linh Mục Tâm Duy, Trác Quang Trường, Xuân Hồ, Trương Hùng, Mai Thị Bích Ngọc (Hoa Kỳ), Phạm Ngọc Đánh (Germany), viết bài, cho xin dữ kiện, tin tức.

Về tài chánh, Ban Bảo Trợ rất mong sự tiếp tay vận động của quý đồng hương và anh chị em ở các nơi xin yểm trợ tài chánh để in quyển Kỷ Yếu và gửi đi đến quý đồng hương và

anh chị em. Xin cố gắng vận động quý vị mạnh thường quân của tỉnh mình cho khá nhiều tiền để có đủ trang trải các chi phí. Hội rất cần sự yểm trợ dồi dào của quý vị mạnh thường quân, quý đồng hương, và anh chị em cựu học sinh. Xin điền vào phiếu ủng hộ ở cuối Bản Tin . Xin cắt phiếu ủng hộ kèm chi phiếu ghi **Nguyen Dinh Chieu – Le Ngoc Han**. Xin cho vào phong bì nhỏ có ghi địa chỉ của Hội để gửi về Hội. Khi nhận được chúng tôi sẽ ghi liền vào danh sách để thông báo trong Bản Tin kế tiếp. Ban Bảo Trợ xin nhắc quý vị đại diện các nơi, các bạn Nguyễn Tấn Đức, Lâm Chánh Lý, Phùng Thị Thọ, Đặng Ba, Võ Thanh Khiết (Hoa Kỳ), Nguyễn Văn Đồng (Pháp), Phạm Thiên Trai (Bruxelles), Võ Văn Nhứt, Nhan Ánh Thủy, Hứa Hợi (CA) . . . Xin hết lòng cổ động, kêu gọi, mời bà con, bạn bè yểm trợ cho Hội.

Tin Cập Nhật

Đón xem **Kỷ Yếu Mỹ Tho**, cuối hè 2010 với biên khảo, lịch sử, thơ văn và ... từ:

Bác Sĩ Trang Vinh Thuận - VietNam	Giáo Sư Nguyễn Văn Bốn - Australia	Bác Sĩ Nguyễn Phương Huệ - Italy
Luật Sư Trác Quang Trường - USA	Đồng Y Sĩ MD - USA	Giáo Sư Trần Bá Phẩm - France / USA
Cô Trương Thị Mai - USA	Anh Chị Hạnh & Đanห์ - Germany	Giáo Sư Nguyễn Thành Liêm - USA
Giáo Sư Lâm Văn Bé - Canada	Anh Đoàn Xuân Thu - Australia	Kỹ Sư Võ Long Triều - USA và...

NHỮNG NHÀ GIÁO DỤC XUẤT THÂN TỪ ĐỊNH TƯỜNG HAY TỪ TRƯỜNG COLLÈGE LE MYRE DE VILERS MYTHO

Trong số những người có công nhiều đối với nền giáo dục ở Miền Nam Tự Do người trước tiên phải được nói đến là giáo sư **Tiến sĩ Trần Hữu Thế**. Ông sinh năm 1922 tại làng Long Trung quận Cai Lậy, tỉnh Mỹ Tho. Ông đã từng theo học ở các trường Nguyễn Đình Chiểu (hồi còn là Collège de Mỹ Tho), và Petrus Ký trước khi sang Pháp lấy bằng Tiến sĩ Khoa Học (Docteur ès Sciences). Tiến sĩ Trần Hữu Thế là giáo sư trường đại học Khoa Học Sài Gòn. Giáo sư được mời làm

Bộ Trưởng Bộ Giáo Dục thời Đệ Nhất Cộng Hòa trong khoảng thời gian từ 1957 đến 1960. Ông mất hồi tháng 11 năm 1995 tại Pháp. Dưới sự lãnh đạo của ông Bộ Trưởng Bộ Giáo Dục Trần Hữu Thế, những phát triển quan trọng sau đây đáng được ghi nhận.

Các trường Trung và Tiểu học phát triển thật mạnh mẽ ở thời ông, nhất là các trường Trung học. Trường Tiểu học mọc lên ở khắp nơi, qua khỏi xã, xuống tới ấp. Mỗi tỉnh có một trường trung học

Đệ Nhị Cấp, và mỗi quận có một trường trung học Đệ Nhất Cấp. Các trường trung học Trịnh Hoài Đức (Bình Dương), Châu Văn Tiếp (Phước Tuy), Ngô Quyền (Biên Hòa), Thủ Khoa Nghĩa (Châu Đốc), Thoại Ngọc Hầu (An Giang), Nguyễn Trung Trực (Kiên Giang), Hoàng Diệu (Ba Xuyên). . . ra đời cùng lúc với các trường công lập ở các quận như Cai Lậy, Cái Bè, Chợ Gạo, v v . . . Các trường trung học lớn bắt đầu tách đôi thành hai trường nam và nữ như Nguyễn Đình Chiểu và Lê Ngọc Hân ở Mỹ Tho, Phan Thanh Giản và Đoàn Thị Điểm ở Cần Thơ. Vào đầu thập niên 1960 tổng số trường Tiểu học công lập trên toàn lãnh thổ Việt Nam Cộng Hòa là 4,625 trường với 1,214,621 học sinh và 22,041 giáo chức. Ở bậc Trung học, ở thời này Việt Nam Cộng Hòa có 140 trường công lập với 112,129 học sinh. Sĩ số gia tăng 200 phần trăm so với sĩ số hồi niên khóa 1954-55. Đại Học Sư Phạm được thành lập để thay thế Cao Đẳng Sư Phạm di chuyển từ Hà Nội vào từ năm 1954. Đại Học Huế cũng đã hoạt động. Một số thay đổi trong tổ chức thi cử cũng đã được áp dụng. Phần vấn đáp ở các kỳ thi Tú Tài I và Tú Tài II được bãi bỏ. Cũng dưới thời này lần đầu tiên kỳ thi Trung Học Đệ Nhất Cấp được tập trung tất cả về Sài Gòn dưới sự điều khiển của ông giám đốc Nha Trung Học còn rất trẻ, rất nghiêm khắc, nhưng làm việc rất khoa học và quy củ. Ông giám đốc Trung Học trẻ đó là giáo sư Trần Văn Tấn, sau này là Khoa Trưởng trường Đại Học Sư Phạm Sài Gòn. Giáo sư **Tiến sĩ Trần Văn Tấn** sinh năm 1930 tại quận Bình Đại, tỉnh Mỹ Tho (sau này là tỉnh Kiến Hòa). Giáo sư Tấn học ở Collège Le Myre de Vilers (tức Nguyễn Đình Chiểu sau này) rồi sau đó sang Pháp lấy bằng Tiến sĩ Toán Học ở Pháp.

Cũng dưới thời Bộ Trưởng Trần Hữu Thế, Đại Hội Giáo Dục lần I được tổ chức tại Sài Gòn, quy tụ nhiều phụ huynh học sinh, thân hào nhân sĩ, học giả, quân dân chính, các ngành văn hóa giáo dục các cấp từ Tiểu học đến Đại học, từ Phổ Thông đến Kỹ Thuật. . . Ba phương châm Nhân Bản, Dân Tộc, và Khai Phóng của nền giáo dục quốc gia Việt Nam được chính thức hóa trong hội nghị này. Ba phương châm này được dùng làm nền tảng căn bản cho triết lý giáo dục của Việt Nam Cộng Hòa. Như đã nói trên, sự đóng góp vào việc phát triển nền giáo dục quốc gia ở Miền Nam của giáo sư Trần Hữu Thế rất đáng được người sau ca ngợi. Giáo sư tiến sĩ Trần Hữu Thế là người xuất thân từ tỉnh Mỹ Tho, từ trường Tiểu học Cai Lậy và trường Collège Le Myre de Vilers, tức trung học Nguyễn Đình Chiểu sau này.

Sang phần đầu của Đệ Nhị Cộng Hòa người xứng đáng được đề cập đến nhiều nhất là giáo sư **Nguyễn Văn Trường**. Ông sinh năm 1930 tại Vĩnh Long, đã từng theo học các trường trung học Phan Thanh Giản, Cần Thơ, và Collège Le Myre de Vilers, Mỹ Tho, trước khi sang Pháp học tiếp ở Toulouse. Ở Pháp về giáo sư Trường dạy ở Đại Học Huế. Năm 1963, sau khi Ngô Đình Diệm bị lật đổ, giáo sư Nguyễn Văn Trường được bổ nhiệm làm Tổng Giám Đốc Trung Tiểu Học và Bình Dân Giáo Dục thay thế ông Trần Bá Chức được lên làm Đồng Lý Văn Phòng cho Bộ Trưởng Bộ Giáo Dục lúc bấy giờ là giáo sư Phạm Hoàng Hộ. Ông là một trong những người thuộc lớp trẻ đi vào hàng ngũ lãnh đạo giáo dục. Ít lâu sau khi cụ Trần Văn Hương làm Thủ Tướng lần đầu, giáo sư Trường được mời làm Tổng Trưởng bộ Giáo Dục. Năm 1966 thời của Ủy Ban Hành Pháp Trung Ương, giáo sư Trường lại được mời ra làm Tổng Trưởng Giáo Dục lần thứ hai. Thuộc nhóm người trẻ, có đầu óc cởi mở, tiến bộ, giáo sư Nguyễn Văn Trường rất thiết tha, rất tích cực với nền giáo dục nước nhà. Rất tiếc là ông phải nắm giữ vai trò lãnh đạo giáo dục ở thời hỗn loạn, lại chỉ ở địa vị Tổng Trưởng một thời gian ngắn thành ra những ý tưởng cải cách cũng như những dự án phát triển lớn lao của ông chưa có cơ hội thực hiện được. Dù vậy những biện pháp của ông đưa ra để đối phó với tình thế rối ren, chấn chỉnh học đường, đem lại trật tự kỷ cương cho ngành giáo dục trong thời hỗn loạn này cũng rất đáng được nói đến.

Công lớn nhất của giáo sư Trường là đem lại cho dân Hậu Giang trường đại học Cần Thơ. Tuy nhiên giáo sư Trường là người rất khiêm nhường, ông không muốn nhận công lao đó là của ông, ông thường nói là ông chẳng có công gì cả, kết quả tốt đẹp đó có được là nhờ sự tranh đấu mạnh mẽ của nhiều anh em trẻ như Lê Thanh Liêm, Lâm Phi Điều, Nguyễn Trung Quân, Trần Ngọc Thái, Phan Công Minh, Đào Khánh Thọ v v . . . và nhất là kỹ sư Võ Long Triều. Kỹ sư Võ Long Triều là người Bình Đại, Kiên Hòa. Ông có học Le Myre de Vilers một thời gian ngắn trước khi sang Pháp lấy bằng kỹ sư canh nông. Trong chánh phủ Nguyễn Cao Kỳ ông Triều giữ chức vụ Ủy Viên Thanh Niên. Ông đã dùng uy tín và tình cảm cá nhân để áp lực ông Kỳ cho Viện Đại Học Cần Thơ ra đời.

Trong những năm cuối của nền Đệ Nhị Cộng Hòa, lần đầu tiên Bộ Giáo Dục có những người đầu não làm việc cho Bộ một thời gian lâu nhất từ xưa đến 30 tháng 4, 1975. Từ trước tới đây

chưa có người nào ở chức vụ Tổng Trưởng Giáo Dục lâu bằng ông Ngô Khắc Tĩnh. Ông ở chức vụ này từ đầu tháng 6 năm 1971 đến hết tháng 3 năm 1975. Người thay cho ông sau đó là Tiến sĩ Nguyễn Duy Xuân, viện trưởng Viện Đại Học Cần Thơ, nhưng giáo sư Nguyễn Duy Xuân chỉ làm Tổng Trưởng được không đầy một tháng thì mất nước. Cộng sự viên của ông Ngô Khắc Tĩnh có hai người xuất thân từ Mỹ Tho, giữ vai trò then chốt trong hai lãnh vực vô cùng quan trọng của giáo dục là Đại Học và Trung Tiểu Học. Người thứ nhất là giáo sư **Tiến sĩ Đỗ Bá Khê**. Giáo sư Đỗ Bá Khê sinh ở quận Cai Lậy, tỉnh Mỹ Tho cùng quê với Tiến sĩ Trần Hữu Thế. Tiến sĩ Đỗ Bá Khê cũng sinh năm 1922 như Trần Hữu Thế. Giáo sư Khê không có học ở Le Myre de Viliers mà học ở Petrus Ký khi bắt đầu vào trung học. Đậu xong Tú Tài II giáo sư Khê tiếp tục học lên đại học ở Hà Nội. Sau này ông lấy bằng Tiến Sĩ ở Mỹ. Ông chuyên về đại học cộng đồng và đã đem ý niệm này áp dụng vào giáo dục đại học ở Việt Nam khi ông làm Thứ Trưởng Giáo Dục. Giáo sư Tiến sĩ Đỗ Bá Khê chỉ làm Thứ Trưởng một thời gian rồi sang làm Viện trưởng Viện Đại Học Bách Khoa Thủ Đức vào những năm cuối cùng của nền Đệ Nhị Cộng Hòa. Người thứ hai là giáo sư **Tiến sĩ Nguyễn Thanh Liêm***. Giáo sư Liêm sinh năm 1934 tại làng Tân Mỹ Chánh, quận Chợ Gạo, tỉnh Mỹ Tho, nhưng lớn lên ở bên ngoài, tại làng Phú Túc, quận Bình Đại tỉnh Mỹ Tho (sau này thuộc quận Hàm Long tỉnh Kiến Hòa). Giáo sư Liêm học ở trung học Le Myre de Viliers rồi lên Petrus Ký. Giáo sư Liêm tốt nghiệp Cao Đẳng Sư Phạm, có bằng Cử Nhân Giáo Khoa Việt Hán, và sau này lấy bằng Tiến sĩ ở Mỹ (Ph.D. về Research and Evaluation in Education, Iowa State University). Ông đã từng làm hiệu trưởng trường trung học Trinh Hoài Đức, Bình Dương, và trường Petrus Trương Vĩnh Ký, Sài Gòn, rồi làm Chánh Thanh Tra Trưởng Ban Soạn đề Thi, trước khi về Bộ Giáo Dục giữ chức vụ Phụ Tá Đặc Biệt ngang hàng Thứ Trưởng đặc trách Trung Tiểu Học và Bình Dân Giáo Dục từ tháng 6 năm 1971. Ông cũng là Chủ Tịch Hội Đồng Cải Tổ Chương Trình, và Chủ Tịch Hội Đồng Cải Tổ Thi Cử. Trong những ngày cuối của chế độ ông là Thứ Trưởng Bộ Giáo Dục bên cạnh giáo sư Tổng Trưởng Nguyễn Duy Xuân.

Sau đây là những phát triển và đổi mới trong nền giáo dục ở Miền Nam Tự Do trong khoảng thời gian từ 1971 đến 1975 : Tỷ lệ học sinh xong Tiểu học được vào Trung học là 62% trong khi tỷ số đó chưa được 50% vào những năm cuối

thời Đệ Nhất Cộng Hòa. Năm 1974 có khoảng 2,500 xã dưới sự kiểm soát của Việt Nam Cộng Hòa. Khoảng một phần tư số xã này có một trường Trung Học Đệ Nhất Cấp gọi là trường Trung Học Tỉnh Hạt. Tính trung bình cứ 4 xã là có 1 trường Trung Học Tỉnh Hạt. Các trường trung học ở các quận ly hầu hết đều trở thành Trung Học Đệ Nhị Cấp. Tổng số giáo chức Trung Tiểu học đã vượt con số 100,000. Chương trình Tổng Hợp được ban hành. Một số trường trung học phổ thông được biến cải thành trường tổng hợp như trường Thoại Ngọc Hầu (An Giang), trường Nguyễn Trung Trực (Kiên Giang), Phan Thanh Giản (Cần Thơ), trường trung học Kiến Phong, bên cạnh những trường được thiết lập là trường tổng hợp ngay từ đầu như trường Chương Bình Lễ, trường Nguyễn An Ninh, trường Sương Nguyệt Anh, v v . . . Công thức mới nhằm phát triển nhanh chóng ở bậc đại học là Đại Học Cộng Đồng. Một số đại học mới ra đời theo công thức này là Đại Học Cộng Đồng Tiền Giang ở Mỹ Tho, Đại Học Cộng Đồng Duyên Hải ở Nha Trang, Sắp thiết lập xong là Đại Học Cộng Đồng Quảng Đà. Cải tổ hành chánh giáo dục ở địa phương và trung ương. Ở trung ương Tổng Nha Trung Tiểu Học và Bình Dân Giáo Dục bị bãi bỏ. Nha Tiểu Học, Nha Trung Học và Nha Tư Thục gom về làm thành Nha Học Chánh ở tại Bộ. Sở Khảo Thí trước kia thuộc Tổng Nha bay giờ biến thành Nha Khảo Thí của Bộ. Tại trung ương bây giờ có 14 nha và 1 trung tâm (Trung Tâm Học Liệu). Ở địa phương, Sở Học Chánh ra đời. Trên toàn quốc, Việt Nam Cộng Hòa có tất cả 50 sở học chánh đặt tại 48 tỉnh và 2 thị xã (Đà Nẵng và Vũng Tàu). Vì số thí sinh càng ngày càng đông cho nên việc tổ chức thi cử càng ngày càng khó khăn nặng nề. Hội Đồng Cải Tổ Thi cử ra đời và làm việc ráo riết để đi đến những biện pháp sửa đổi quan trọng từ 1973. Hồ sơ thí vụ, phiếu báo danh, chấm điểm, ghi điểm, cộng điểm, tính điểm/định hạng v v . . . tất cả đều được điện toán hóa. Bài thi trắc nghiệm khách quan (objective tests) với câu trắc nghiệm có nhiều lựa chọn (multiple choice) được dùng để thay thế bài thi theo lối luận đề (essay). Bảng trả lời (answer sheets) có thể chấm bằng máy và chuyên kết quả qua máy điện toán để cộng điểm, tính điểm tiêu chuẩn (standard score), định hạng và làm danh sách trúng tuyển và phát hành các chứng chỉ. Cách thức soạn thảo các câu hỏi trắc nghiệm cũng như cách thức phân tích các câu hỏi (item analysis) sau khi thử nghiệm đều được thực hiện

đúng phương pháp khoa học. Tín Độ (Reliability) và Hiệu Độ (Validity) của các bài trắc nghiệm được nghiên cứu xác định kỹ. Nhóm Mẫu (Sample) và Nhóm Định Chuẩn (Norm Group) với trên 10,000 học sinh trên toàn quốc được ngẫu nhiên chọn lựa (randomly selected) để từ đó tính điểm Trung Bình (Mean) và Độ Lệch Tiêu Chuẩn (Standard Deviation) và biến Điểm Thô (Raw Score) ra Điểm Tiêu Chuẩn (Standard Score).

Giáo dục mới có tính cách phổ thông, mở rộng cửa cho tất cả mọi người chứ không chỉ dành riêng cho một thiểu số nào. Mọi người đều có quyền được hưởng giáo dục, có quyền có cơ hội đồng đều để hưởng sự giáo dục của quốc gia. Giáo dục không dùng những biện pháp gạn lọc hạn chế số người đi học bằng những kỳ thi khó khăn ngặt đoạn ở bậc trung học để giới hạn số người đi học. Càng có nhiều người được đi học thì dân trí càng cao. Càng có nhiều người học lên cao thì nước nhà càng tiên bộ càng được hiện đại hóa. Từ 1955 đến

1975, trong hai mươi năm này nền giáo dục của Việt Nam Cộng Hòa đã phát triển vô cùng nhanh chóng mặc dù quốc gia phải đương đầu với những khó khăn của cuộc chiến khi nóng khi lạnh chống lại chủ nghĩa Cộng Sản và những bất ổn chính trị xảy ra rất thường ở Miền Nam. Kết quả tốt đẹp đó sở dĩ có được là nhờ ở thành tâm thiện chí với những nỗ lực không ngừng của rất nhiều người làm giáo dục cùng sự yểm trợ hết sức tích cực của mọi giới dân, quân, cán, chính Việt Nam Cộng Hòa. Trong số những người lãnh đạo giáo dục có đóng góp nhiều công lao trong việc phát triển giáo dục ở Miền Nam có những vị từng sinh trưởng ở Mỹ Tho hay đã từng xuất thân từ trường Le Myre de Vilers hay Nguyễn Đình Chiểu như đã thấy trên.

**Giáo sư Tiến sĩ Nguyễn Thanh Liêm hiện là Chủ tịch hội Lê Văn Duyệt Foundation, chủ biên Tập San Văn Hoá Đông Nai Cửu Long Giáo sư cũng là hội trưởng hội đồng hương Mỹ Tho, Định Tường và hội Ái Hữu Cựu Học Sinh NĐC-LNH nhiệm kỳ 2009-2011.*

Tin Buồn Thành Kính Báo Tin:

Chị Lê Thị Mỹ Lan

đã từ trần vào ngày 27, tháng 1, năm 2010 (nhằm ngày 13 tháng 12, năm Kỷ Sửu) tại San Diego, CA hưởng dương 53 tuổi

Bà Quả phụ Huỳnh Công Buông

(nhũ danh Anna Nguyễn Thị Vệ) Thân mẫu Anh Chị Huỳnh Công Phát. Tạ thế ngày 7 tháng 11 năm 2009, nhằm ngày 21 tháng 9 năm Kỷ Sửu tại Mỹ Tho, Việt Nam, hưởng thọ 85 tuổi.

Chị Nguyễn Thị Tám (Chị Quyên)

Nữ sinh Lê Ngọc Hân thập niên 1960. Đã tạ thế ngày 14 tháng 9 năm 2009, nhằm ngày 26 tháng 7 năm Kỷ Sửu tại Paris, Pháp Quốc, hưởng thọ 65 tuổi

Anh Nguyễn Xuân Quý

(Phu quân chị Chung Bích Đào) Đã mệnh chung ngày 3 tháng 8 năm 2009, nhằm ngày 13 tháng 6 thiếu năm Kỷ Sửu tại Paris, Pháp Quốc, hưởng thọ 63 tuổi

Cụ Bà Phan Thị Trước

(Phu nhân GS Bùi Văn Mạnh) Từ trần ngày 26 tháng 1 năm 2009, nhằm ngày Tết năm Kỷ Sửu tại San Jose, California, hưởng thọ 96 tuổi.

Cô Huỳnh Liên Hoa

(GS Pháp văn LNH) Từ trần ngày 26 tháng 1 năm 2009, nhằm ngày Tết năm Kỷ Sửu tại Mỹ Tho, Việt Nam, hưởng thọ 75 tuổi.

----- cắt ngang đây -----

----- cắt ngang đây -----

----- cắt ngang đây -----

\$\$\$\$\$\$\$ **PHIẾU ỦNG HỘ**, ngân phiếu (bank check gửi về **HỘI NĐC-LNH**) \$\$\$\$\$\$\$

ĐỊA CHỈ HỘI: Ái Hữu Nguyễn Đình Chiểu – Lê Ngọc Hân MỸ THO, Nam Cali

15361 Brookhurst Street, Suite #207.

Westminster, CA 92683. USA.

Điện thoại: (714) 531-1748

Email: Liemthanhnguyen@yahoo.com và email@ndclnhamcali.org.

website: <http://ndclnhamcali.org>

